

Armoni Dersine İlişkin Öz-yeterlik Algısı Ölçeği Geliştirme Çalışması

A Development Study of Self-Efficacy Perception Scale Related to Harmony Course

Emrah Lehimler

Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü
email: emrah.lehimler@atauni.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7283-638X>

Atf (APA 6)/To cite this article

Lehimler, E. (2019). Armoni dersine yönelik özyeterlik algısı ölçeği geliştirme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 43, 1-8. doi: <https://doi.org/10.35247/ataunigsed.536930>

Makale Gönderim Tarihi/Received: 07/03/2019

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 19/09/2019

Makale Yayın Tarihi/Published: 26/10/2019

Research Article/Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, mesleki müzik eğitimi kurumlarında verilen "Armoni Dersi"ne ilişkin geçerlik ve güvenilirliği yapılmış bir özyeterlik ölçeği geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, ilgili literatür taraması yapılarak var olan özyeterlik ölçekleri incelenmiş ve 38 maddelik soru havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan 38 maddelik ölçek uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman değerlendirmesi sonucunda, özyeterliği ölçmeyeceği belirlenen 10 soru ölçekten çıkarılmış ve ölçek, 16'sı olumlu, 12'si olumsuz olmak üzere toplam 28 maddeye düşürülmüştür. Hazırlanan taslak ölçek, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören ve armoni dersinin tamamını almış toplam 85 öğrenciye uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucunda, ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik (sphericity) testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda ölçeğin faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir ($p=.000<.05$). Faktör analizi sonucunda ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir. Daha sonra, ölçeğin güvenilirliği için, Cronbach's Alpha güvenirlik testi yapılmış ve ölçeğin toplam güvenirlik katsayısı .965 olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda, ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Müzik, Armoni, Öz-yeterlik.

Abstract

The aim of this study is to develop a self-efficacy scale which is valid and reliable for "Harmony Course" given in professional music education institutions. For this purpose, the existing literature was analyzed and the existing self-efficacy scales were examined and a 38-item questionnaire was created. The 38-item scale was submitted to expert opinion. As a result of the expert assessment, 10 questions which were determined not to measure self-efficacy were excluded from the scale and the scale was reduced to 28 items, 16 of which were positive and 12 of them were negative. The prepared draft scale was applied to 85 students who were studying in the 3rd and 4th class of Atatürk University Fine Arts Faculty Music Sciences Department. As a result of the pilot application, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) coefficient and Bartlett sphericity test were used to determine the suitability of the scale for factor analysis. As a result of the tests, the scale was found to be suitable for factor analysis ($p=.000<.05$). As a result of factor analysis, the scale was evaluated as single factor. Then, for the reliability of the scale, Cronbach's Alpha reliability test was performed and the total reliability coefficient of the scale was found to be .965. In this respect, it was concluded that the scale is a highly reliable scale.

Keywords: Music, Harmony, Self-Efficacy

1. Giriş

Müziği oluşturan en önemli unsurlar ritim, melodi ve armonidir. Say (2005)'e göre armoni, seslerin uyumundaki kural ve yaratıcı ilkeleri geliştiren bilim ve sanat dalıdır (s. 39).

Müzik hem yatay hem de dikey yapılardan oluşur. Yatay yapılar melodilerden, dikey yapılar ise armonik uyumlardan oluşur. Bu iki yapı birbiri arasında girişik olarak var olmaktadır. Sloboda (1985) melodi ve armoninin hem toplu hem de bağımsız olarak algılanabileceğini öne sürmektedir (aktaran Williams, 2005, s. 210).

Armoni, özellikle besteciliğin en önemli alanı olduğu gibi, şef, yorumcu, orkestra elemanı, müzik öğretmeni, müzikolog gibi müziğin her uğraşı alanında önemli bir konudur.

Armoni eğitimi müzik eğitiminin önemli bölümlerinden birdir. Sevgi (2005)'e göre armoni eğitimi, müzikle ilgili her meslek grubunu ilgilendiren, bilim ve sanatın kesiştiği bir alan ve bir öğretimdir. Ayrıca armoni eğitiminin, uygulamalı yanı ve kuram aşamasını aşarak beceriye dönüşmüş olması beklenir (s. 200).

Mesleki müzik eğitimi temelde, ses eğitimi, çalgı eğitimi ve kuram eğitimi boyutlarını kapsamaktadır. Bu boyutlar içerisinde, kuram eğitimi kapsamında, temel müzik kuramları bilgilerinin edinilmesinin ardından başlayan armoni eğitimi, eksen bilinci çerçevesinde hem ton içindeki seslerin hareket yönlerinin ele alınması hem de akorların birbirleriyle ilişkilerinin kuramsal ve uygulamalı olarak ele alınması ve ayrıntılı biçimde işlenmesi bakımından son derece önemli bir derstir. Bu dersle öğrenci aralık, tonalite ve akor bilgisi gibi temel

müzik kuramlarının önemli konularını pekiştirme imkânı bulurken bir taraftan da okul şarkılarından kendi özgün müziksel beste çalışmalarına kadar bir müziksel yapıtın çok seslendirilmesine yönelik kuramsal ve uygulamalı boyutta yeterlilik kazanmaktadır (Özay ve Bulut, 2016, s. 195).

Konuyla ilgili araştırmalar incelendiğinde armoni dersine yönelik farklı araştırmalar görülmektedir. Eroğlu (2015), eğitim fakültesi mezunu 53 müzik öğretmeni ile yaptığı çalışmada, eğitim fakültesi mezunu müzik öğretmenlerinin armoni bilgi ve becerilerine ilişkin görüşlerini tespit etmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, müzik öğretmenlerinin çok azı kendilerini armoni bilgi ve becerileri açısından “çok yeterli” veya “tamamen yeterli” olarak nitelemişlerdir. Arıcı (2015) tarafından eğitim fakültesinde öğrenim gören 57 müzik öğretmeni adayıyla yapılan çalışmada, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin armoni dersindeki akademik başarıları ile problem çözme becerileri algıları arasındaki ilişki irdelenmiştir. Çalışma sonucunda armoni dersinde akademik başarı notları yüksek olan öğrencilerin problem çözme becerilerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Tunç (2016) tarafından eğitim fakültesinde öğrenim gören 34 müzik öğretmeni adayıyla yapılan çalışmada ise, müzik öğretmeni adaylarının, armoni bilgisi kapsamındaki temel müzik kuramları ve temel armoni bilgi düzeylerinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, müzik öğretmeni adaylarına araştırmacı tarafından geliştirilen “Temel Armoni Bilgisi Testi” uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, büyük çoğunluğunun “temel müzik işaretleri” bilgi düzeylerinin yüksek olduğu, büyük çoğunluğunun “temel müzik terimleri” bilgi düzeylerinin yüksek olduğu, çoğunluğunun “kulak eğitimi teorisi” bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu, çoğunluğunun “armoni bilgisi” düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca konuyla alakalı olarak yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde ise Armoni dersine yönelik öğrenci tutum çalışmalarının yapıldığı görülmektedir (Çevik, 2011; Lehimler ve Cengiz, 2018; Cengiz ve Lehimler, 2018).

1.1. Özyeterlik algısı

Özyeterlik kavramını ilk kez Bandura 1977 yılında Sosyal-Bilişsel Kuram kapsamında tanımlamıştır. Bandura (1986) özyeterlik inancını, kişilerin bir performansı gerçekleştirebilmek için gerekli olan eylemleri yerine getirebilme ve bu eylemleri organize etme kapasiteleri hakkındaki yargıları olarak tanımlamaktadır (aktaran Girgin, 2015, s. 108).

Bandura’ya göre özyeterlik algısı, insanların kendilerine ilişkin düşünce ve duygularını etkileyebileceği gibi, belirli bir duruma yönelik güdülenme düzeylerini ve davranışlarını da etkileyebilir (aktaran Yağcı ve Aksoy, 2015, s. 90).

Bandura’ya göre algılanan öz yeterlilik, bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesine ilişkin kendi yargısıdır (aktaran Arslan, 2006, s. 192). Bireylerin bilgi, beceri ve deneyim bakımından kendilerini algılama ve kendilerini yargılama biçimi, meslek yaşamları boyunca etkili hizmet vermelerinde ve karşılaştıkları zorluklarla baş edebilmelerinde önemli rol oynayacaktır (Özdemir, 2008, s. 278). Bu doğrultuda bireylerin özyeterliklerine ait ölçümler, davranışların daha doğru bir şekilde tespit edilmesini sağlayacak ve bu bağlamda bireyin kendini algılamasını sağlayacaktır.

Müzik alanında özyeterlik ölçeği geliştirme üzerine son yıllarda pek çok çalışma yapıldığı görülmektedir (Piji, 2007; Afacan, 2008; Özmenteş, 2011; Girgin, 2015; Çelenk ve Şen, 2016). Yapılan alan taraması sonucu Armoni dersine ilişkin geliştirilmiş bir özyeterlik ölçeğine rastlanmamıştır.

Bu doğrultuda araştırmanın amacı, mesleki müzik eğitimi kurumlarında verilen “Armoni Dersi”ne yönelik özyeterlik algısının belirlenmesi için geçerlik ve güvenilirliği yapılmış bir özyeterlik ölçeği geliştirmektir.

2. Yöntem

Bu çalışma betimsel bir araştırma olup, betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile yürütülmüştür. Betimsel araştırmalar, araştırma konusuyla ilgili mevcut durumu saptamayı, olayı tasvir ederek problemi anlatmayı amaçlayan ve ne, nasıl, kim sorularını yanıtlamaya çalışan araştırmalardır (Arıkan, 2017, s. 27). Eğitim alanında yapılan çalışmalarda, en yaygın betimsel yöntem tarama yöntemidir. Çünkü tarama yöntemi, bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların özelliklerini özetler (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010, s. 21).

Araştırmada, öğrencilerin armoni dersine yönelik özyeterlik algılarını belirleyebilecek bir özyeterlik algısı ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme aşamalarında ilk olarak, armoni ile ilgili özyeterlik maddelerinin belirlenmesi için armoni ve özyeterlik ölçekleri alanlarıyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması ve ilgili alanla ilgili uzman görüşmeleri sonucunda, 5’li likert tipinde ve “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerinden oluşan 38 soruluk taslak ölçek hazırlanmıştır. Hazırlanan ölçeğin geçerliğini test etmek için ölçek 5 uzman görüşüne sunulmuştur. Tablo 1’de görüş alınan uzmanların özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 1
Görüş alınan uzman grubu demografik bilgileri

Görev Yaptığı Üniversite	Uzmanlık Alanı	Ünvanı
Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri	Doç. Dr.
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Ölçme-Değerlendirme	Dr. Öğr. Üyesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Müzik Eğitimi	Dr. Öğr. Üyesi
Atatürk Üniversitesi	Müzik Eğitimi	Dr. Öğr. Üyesi
Atatürk Üniversitesi	Türk Dili ve Edebiyatı	Dr. Öğr. Üyesi

38 maddelik taslak ölçek uzman değerlendirmelerin sonrasında, 16'sı olumlu, 12'si olumsuz olmak üzere toplam 28 maddeye düşürülmüştür.

Hazırlanan ölçek, 2017-2018 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde 3. ve 4. sınıfta okuyan ve armoni dersinin tamamını almış toplam 85 kişiye uygulanmıştır.

3. Pilot uygulama

Armoni dersine yönelik oluşturulan özyeterlik ölçeğinin geçerlik-güvenirlilik testlerinin yapılabilmesi için Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören ve armoni dersinin tamamını almış toplam 85 kişiye uygulanmıştır.

Uygulama sonucunda elde edilen veriler olumlu ve olumsuz ifadelerle göre 5'li likert olarak kodlanmıştır. Olumlu ve olumsuz maddeler tablo 2'de gösterilen sayısal değerler biçiminde kodlanmıştır.

Tablo 2
Olumlu ve olumsuz madde puanlama tablosu

Seçenek	Olumlu Madde	Olumsuz Madde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	5
Katılmıyorum	2	4
Kararsızım	3	3
Katılıyorum	4	2
Kesinlikle Katılıyorum	5	1

Ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması için öncelikle faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, birçok değişken yerine bu değişkenlerin doğrusal formlarından oluşan daha az değişken elde etmeği amaçlayan çok değişkenli bir istatistiktir (Semiz, Ocak ve Aydın, 2008, s. 138). Ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik (sphericity) testi yapılmıştır. Ölçeğe ilişkin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett küresellik (sphericity) testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3
Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett Küresellik testi

Armoni Dersine İlişkin Özyeterlik Ölçeği	Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Ölçümü	Bartlett Küresellik Testi		
		Ki-Kare	sd	p
	0.912	2004.405	378	.00

Tablo 3'te görüldüğü üzere hazırlanan ölçek faktör analizine uygundur ($p < .05$).

Ölçeğe ilişkin yapılan faktör analizi sonuçları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4
Faktör analizi sonuçları

Maddeler	Başlangıç Öz Değerler Toplamı	Varyansın Yüzdesi	Yıgmalık Yüzde
1	14.849	53.034	53.034
2	1.613	5.760	58.794
3	1.414	5.048	63.842
4	1.031	3.684	67.526
5	.902	3.222	70.747
6	.857	3.061	73.808
7	.759	2.712	76.521
8	.720	2.573	79.093
9	.670	2.392	81.486
10	.579	2.069	83.555
11	.534	1.906	85.461

Tablo 4'ün devamı

Maddeler	Başlangıç Öz Değerler Toplamı	Varyansın Yüzdesi	Yığılmış Yüzde
12	.524	1.870	87.331
13	.479	1.709	89.040
14	.439	1.568	90.608
15	.363	1.295	91.903
16	.342	1.221	93.124
17	.288	1.028	94.152
18	.250	.892	95.044
19	.240	.858	95.901
20	.210	.749	96.651
21	.181	.646	97.296
22	.155	.552	97.848
23	.148	.529	98.377
24	.139	.497	98.874
25	.121	.433	99.307
26	.098	.349	99.656
27	.075	.270	99.926
28	.021	.074	100.000

Tablo 4'e göre, faktör analizi yapılan 28 madde, öz değeri 1'den büyük 4 faktör altında toplanmaktadır. Dört faktörün açıkladığı toplam varyans %67.526'dır.

Tablo 5'te ölçeğe ilişkin faktör ortak varyansları verilmiştir.

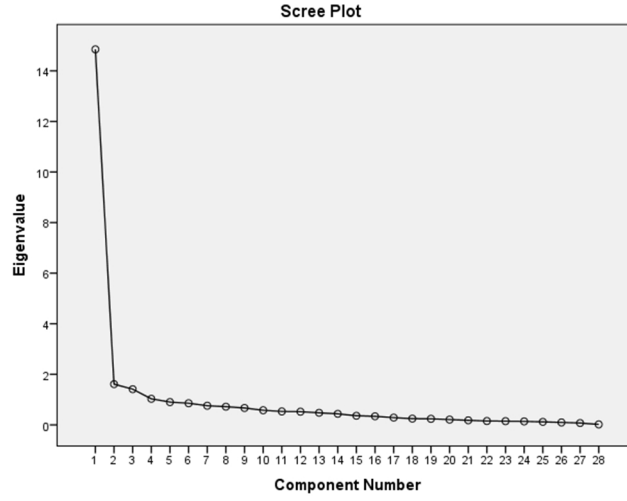
Tablo 5.

Faktör ortak varyansı sonuçları

Maddeler	Başlangıç	Çıkarım
1	1.000	.760
2	1.000	.779
3	1.000	.506
4	1.000	.673
5	1.000	.558
6	1.000	.639
7	1.000	.597
8	1.000	.723
9	1.000	.714
10	1.000	.686
11	1.000	.679
12	1.000	.703
13	1.000	.700
14	1.000	.835
15	1.000	.834
16	1.000	.713
17	1.000	.756
18	1.000	.420
19	1.000	.596
20	1.000	.652
21	1.000	.618
22	1.000	.636
23	1.000	.518
24	1.000	.708
25	1.000	.575
26	1.000	.815
27	1.000	.705
28	1.000	.811

Tablo 5 incelendiğinde maddelerle ilgili olarak tanımlanan faktörlerin ortak varyanslarının .506 ile .835 arasında değiştiği gözlenmektedir. Bu doğrultuda analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan faktörün, maddelerdeki toplam varyansın ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladığı söylenebilir.

Ölçeğe ilişkin faktör sayısını belirlemek amacıyla ayrıca “scree” sınama grafiği kullanılmış ve sonuçlar aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 1. Armoni dersine yönelik özyeterlik ölçeği scree sınama grafiği

Armoni dersine yönelik özyeterlik ölçeği scree sınama grafiği incelendiğinde, birinci faktörden sonra yüksek ivmeli bir düşüş olduğu gözlenmektedir. Bu durumda, ölçeğin bir faktöre sahip olabileceği düşünülebilir. İlk faktörden sonraki faktörler ise genelde yatay bir görünüm sergilemektedir. Burada, ölçekte yer alan maddelerin döndürme öncesindeki birinci faktör yük değerlerinin yüksek bulunması; birinci faktörün açıkladığı varyansın dikkate değer olması; birinci faktöre ait özdeğerin ikinci faktörün özdeğerinin 3 katından fazla olması ölçeğin tek boyutlu olduğunun kanıtı olarak değerlendirilebilir (Büyüköztürk, 2014, s. 147).

Ortaya konulan veriler sonrasında hazırlanan ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin güvenilirlik hesaplamaları için pilot uygulamadan elde edilen verilerle ölçeğin madde toplam korelasyonları incelenmiş ve 28 madde üzerinden güvenilirlik analizi yapılmıştır.

Tablo 6’da hazırlanan ölçeğin madde toplam korelasyonları ve maddelere ilişkin güvenilirlik kat sayıları verilmiştir.

Tablo 6

Madde toplam korelasyonları ve maddelere ilişkin güvenilirlik kat sayıları

Maddeler	Madde Silindiğinde Ölçek Ort.	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Çoklu Korelasyonun Karekökü	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
1	104.33	378.462	.804	.819	.963
2	104.16	381.639	.781	.783	.963
3	104.06	383.556	.648	.636	.964
4	104.36	378.092	.698	.791	.963
5	104.60	380.671	.680	.613	.963
6	104.31	384.548	.686	.644	.963
7	104.21	381.169	.729	.684	.963
8	104.19	381.440	.810	.844	.963
9	104.26	383.718	.776	.771	.963
10	104.38	377.499	.783	.745	.963
11	104.12	384.676	.750	.738	.963
12	104.33	381.795	.693	.707	.963
13	104.01	388.178	.593	.704	.964
14	103.85	384.845	.804	.961	.963
15	103.87	384.328	.786	.957	.963
16	104.15	383.345	.749	.768	.963
17	104.26	380.266	.806	.783	.963
18	104.48	392.396	.463	.534	.965
19	104.69	387.405	.530	.648	.965
20	104.04	383.344	.741	.752	.963
21	104.09	383.062	.703	.719	.963
22	104.20	386.352	.668	.652	.964

Tablo 6'nın devamı

Maddeler	Madde Silindiğinde Ölçek Ort.	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Çoklu Korelasyonun Karekökü	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
23	104.35	386.564	.560	.554	.964
24.	104.22	384.390	.686	.681	.963
25	104.82	386.909	.494	.632	.965
26	104.34	386.156	.628	.750	.964
27	104.13	381.304	.784	.758	.963
28	104.35	383.041	.690	.807	.963

Tablo 6'da yer alan maddelere ilişkin madde toplam korelasyonlarına göre, ölçeğin güvenilirliğini azaltan bir madde yer almamaktadır. Yapılan madde analizi sonucuna göre, ölçülmeye çalışılan özellikler ile ölçülebilecek özelliğin aynı olduğu ve ölçek maddelerinin ölçülmek istenen davranışı ölçebilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Ölçeğin iç geçerliliği için özyeterlik puanları büyükten küçüğe doğru sıralanmış ve alt %27'lik grup ve üst %27'lik grup 23'er kişi olarak belirlenmiştir. Daha sonra gruplar arası "bağımsız gruplar için t testi" yapılmıştır. Elde edilen analiz sonuçları tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Alt %27'lik grup ve üst %27'lik grup bağımsız gruplar için t testi sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Alt %27	23	2.95	.56911			
Üst %27	23	4.66	.23341	44	13.317	.000

Tablo 7 incelendiğinde, alt %27'lik grupla üst %27'lik grubun özyeterlik puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($t_{44}=13.317$, $p<.01$). Bu verilere göre "Armoni Dersine İlişkin Özyeterlik Ölçeği"nin iç geçerliğe sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 8'de hazırlanan ölçeğin güvenilirliği için maddelerin Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayılarına bakılmıştır.

Tablo 8

Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı

Armoni Dersine Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
	28	.965

Tablo 8'de görüldüğü üzere ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) .965'dir. Bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının 0.70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2014, s. 183). Bu doğrultuda, ölçeğin iç tutarlığa sahip olduğu ve yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

4. Sonuç ve öneriler

Yapılan bu çalışmada, mesleki müzik eğitimi kurumlarında verilen "Armoni Dersi"ne yönelik özyeterlik algısının belirlenmesi için geçerlik ve güvenilirliği yapılmış bir özyeterlik ölçeği geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, 38 soruluk madde havuzu oluşturulmuş ve ölçeğin geçerliğini test etmek için 5 uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman değerlendirmesi sonucunda, öz-yeterliği ölçmeyeceği belirlenen 10 soru ölçekten çıkarılmış ve ölçek, 16'sı olumlu, 12'si olumsuz olmak üzere toplam 28 maddeye düşürülmüştür. Hazırlanan taslak ölçek pilot uygulama için, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören ve armoni dersinin tamamını almış toplam 85 kişiye uygulanmıştır.

Pilot uygulama sonucunda ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik (sphericity) testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda ölçeğin faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir ($p=.000<.05$). Faktör analizi sonucunda ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir. Daha sonra ölçeğin güvenilirliği için Cronbach's Alpha güvenilirlik testi yapılmış ve ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı .965 olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Geliştirilen bu ölçeğin, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yer alan armoni dersine yönelik özyeterlik algısını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu düşünülmektedir.

Hazırlanan bu ölçekle mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin armoni dersine yönelik özyeterlik algıları belirlenebilir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda armoni derslerinde başarıyı arttırmak için bir öğretim

gerçekleştirilebilir. Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin armoni dersine yönelik özyeterliklerini belirlemek, programın etkili ve sağlıklı olarak yürütülmesi açısından önemlidir.

Geliştirilen bu ölçeğin, alana yönelik yapılacak diğer çalışmalarda kullanılabilmesi ve Armoni dersine yönelik özyeterlik algısının ölçülmesi için yapılacak yeni çalışmalara da kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Afacan, Ş. (2008). Müzik öğretimi öz yeterlilik ölçeği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-11.
- Arıcı, İ. (2015). Müzik öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin armoni dersindeki akademik başarıları ile problem çözme becerileri algıları arasındaki ilişki. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(3), 671-679.
- Arıkan, R. (2017). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Arslan, A. (2006). Bilgisayar destekli eğitime ilişkin öz yeterlilik algısı ölçeği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 191-198.
- Bandura, A. (1986). *Social foundation of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cengiz, C., & Lehimler, E. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının armoni-kontrpuan-eşlik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, Özel Sayı, 853-871.
- Çelenk, K. ve Şen, Y. (2016). Müzik öğretmenliği programı için Geleneksel Türk Müziği derslerine ilişkin özyeterlik algısı ölçeği geliştirme çalışması. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(28), 131-150.
- Çevik, D. B. (2011). Armoni dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(190), 7-24.
- Eroğlu, Ö. (2015). Eğitim fakültesi mezunu müzik öğretmenlerinin armoni bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 319-330.
- Girgin, D. (2015). Çalgı performansı özyeterlik inancı ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik analizi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (38), 107-114.
- Lehimler, E. ve Cengiz, C. (2018). Armoni dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (40), 42-55.
- Özay, S. ve Bulut, F. (2016). Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak Nurhan Cangal "armoni" kitabının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, Özel Sayı, 194-203.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin özyeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(2), 277-306.
- Özmenteş, S. (2011). Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Dünya'daki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1 (1), 30-36.
- Piji, D. (2007). Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Piyano İle Eşlik Alanında Yeterlik Algısı Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26), 111-132.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. 2. Basım. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Semiz, M., Ocak, B. ve Aydın, Ö. (2008). *Bilgisayarda istatistik uygulamaları*. Konya: Dizgi Ofset Matbaacılık.
- Sevgi, A. (2005). Müzik öğretmenliği mesleği gerekleri doğrultusunda bir armoni eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 199-211.
- Sloboda, J. A. (1985). *The musical mind: The cognitive psychology of music*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Tunç, T. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının temel armoni bilgilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, Özel Sayı, 218-221.

Williams, L. R. (2005). Effect of music training and musical complexity on focus of attention to melody or harmony. *Journal of Research in Music Education*, 53(3), 210-221.

Yağcı, U., & Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik özyeterlikleriyle öğretmenlik özyeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 89-104.

EK-1

ARMONİ DERSİNE İLİŞKİN ÖZYETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki her ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı ifadenin yanındaki kutucuklardan yalnızca bir tanesini (X) şeklinde işaretleyerek, belirtiniz.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Armoni dersinde kendimi başarılı olarak görüyorum.					
2.	Armoni dersinden yüksek not alacağımı <u>düşünmüyorum.</u>					
3.	Armoni dersine aktif olarak katılırım.					
4.	Armoni ödevlerini tek başıma <u>yapamıyorum.</u>					
5.	Armoni ödevlerini yapamayan arkadaşlarıma ödevlerini yapmalarında yardım edebilirim.					
6.	Armoni dersinde verilen ödevleri başarıyla yapabilirim.					
7.	Armoni dersini dinlerken anlatılanları <u>anlayamıyorum.</u>					
8.	Armoni dersinde kullanılan kavramları rahatlıkla anlayabilirim.					
9.	Armoni dersinde anlatılan teknik terimleri öğrenme konusunda kendimi yeterli hissedirim.					
10.	Çevremde armoni hakkında konuşulduğunda kendimi <u>yetersiz hissediyorum.</u>					
11.	Armoni dersinde öğrendiğim bilgilerimi diğer derslerde de rahatlıkla kullanabileceğimi düşünüyorum.					
12.	Armoni dersinde öğrendiğim kuramsal bilgileri uygulamaya dönüştürmekte <u>zorlanırım.</u>					
13.	Tonun derece akorlarını kurmada kendimi <u>yetersiz hissediyorum.</u>					
14.	Akorları dar serimde yazabilirim.					
15.	Akorları geniş serimde yazabilirim.					
16.	Temel durumunda, dört sesli, majör-minör akor bağlantılarını (plagal, otantik, tam kadans) yapabilirim.					
17.	Kadans akorlarının nasıl bağlanacağı konusunda yeterli bilgiye <u>sahip değilim.</u>					
18.	Çevrim akorların bağlantılarını algılama konusunda kendimi yeterli hissedirim.					
19.	Yasak hareketleri uygulama konusunda kendimi <u>yetersiz hissediyorum.</u>					
20.	Şifreleri verilen bas partisini armonize edebilirim.					
21.	Armonide verilen şifreleri algılamakta <u>güçlük çekiyorum.</u>					
22.	Dominant yedili akorları çözümlenebilirim.					
23.	Geçici, işlevici, geciktirici ve öncü sesleri kullanarak armoni <u>çözümleyemem.</u>					
24.	Soprano partisinden verilen bir ezgiyi armonize edebilirim.					
25.	Yan derece akorlarını kullanarak armoni yapabilme konusunda kendimi <u>yetersiz hissediyorum.</u>					
26.	Duyduğum herhangi bir ezgiye basit çok sesli düzenlemeler yapabilirim.					
27.	Armonisi yapılmış bir ezginin akorlarını <u>çözümleyemem.</u>					
28.	Modülasyonlu bir ezgiyi armonize edebilirim.					